

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa E. Ż.

przeciwko O. Spółce Akcyjnej w K. (dawniej A. S.A.)

o przywrócenie dotychczasowych warunków pracy oraz przywrócenie do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w dniu 8 listopada 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. akt IV Pa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2017 r. oddalił apelację powódki E. Ż. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 29 marca 2017 r. oddalającego powództwo przeciwko pozwanej A. S.A. w K. (obecnie O. S.A. w K.) o przywrócenie dotychczasowych warunków pracy oraz o przywrócenie do pracy i orzekł o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym.

W wyrokach sądów *meriti* przyjęto, że zarówno dokonane powódce wypowiedzenie zmieniające z dnia 8 czerwca 2016 r., jak i wypowiedzenie definitywne z dnia 6 października 2016 r. spełniały wymóg podania przyczyny

wypowiedzenia w sposób jasny i zrozumiały dla pracownika. Zmiana warunków pracy powódki w zakresie stanowiska pracy była podyktowana konfliktem powstałym między nią a jej bezpośrednim przełożonym - członkiem zarządu pozwanej Spółki (prywatnie mężem powódki), licznymi nieporozumieniami i oskarżeniami kierowanymi przez powódkę pod adresem przełożonego, które prowadziły do utraty przez pracodawcę zaufania do powódki. Powódka nie złożyła oświadczenia o odmowie przyjęcia nowych warunków umowy o pracę, a zatem była zobowiązana do podjęcia pracy na nowym stanowisku pod kierownictwem nowego przełożonego. Natomiast wypowiedzenie definitywne z dnia 6 października 2016 r. było konsekwencją odmowy przyjęcia przez powódkę zakresu obowiązków na nowym stanowisku pracy, braku woli podporządkowania się poleceniom pracodawcy oraz współpracy z nowym przełożonym.

Skargę od wyroku Sądu Okręgowego wniosła powódka zaskarżając ten wyrok w całości i domagając się uchylenia i zmiany zaskarżonego wyroku oraz orzeczenia co do istoty sprawy przez przywrócenie do pracy na warunkach sprzed wypowiedzenia zmieniającego bądź na warunkach wynikających z tego wypowiedzenia a także zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku w całości oraz wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej lub drugiej instancji.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia: 1) art. 42 § 2 k.p., przez uznanie, że wypowiedzenie zmieniające spełniło warunek wskazania nowych warunków pracy i tym samym było skuteczne, a w konsekwencji z dniem 30 września 2016 r. doszło do zmiany warunków pracy skarżącej, podczas gdy zaproponowanie pracownikowi pracy na stanowisku „specjalisty” bez bliższego jego określenia, nie spełnia wymagań z art. 42 § 2 k.p., wobec czego wypowiedzenie zmieniające nie odniosło skutku prawnego i nie doszło do zmiany warunków pracy; 2) art. 30 § 4 k.p. w związku z art. 42 § 1 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że wypowiedzenie zmieniające wskazując jako przyczynę powstały między pracownicą a bezpośrednim przełożonym konflikt oraz liczne nieporozumienia, kierowane przez pracownicę oskarżenia pod adresem przełożonego prowadzące do utraty zaufania spełnia wymóg podania rzeczywistej,

konkretnej i uzasadnionej przyczyny i tym samym było skuteczne, podczas gdy wykazane w toku postępowania dowodowego okoliczności nie wskazują na jakiegokolwiek rzeczywiste i konkretne uchybienia skarżącej uzasadniające wypowiedzenie zmieniające, a więc nie odniosło ono skutku prawnego; 3) art. 30 § 4 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że wypowiedzenie definitywne podające jako przyczynę konsekwentne odmawianie przez pracownicę stosowania się do poleceń przełożonego, odmawianie wykonywania obowiązków pracowniczych na stanowisku specjalisty ds. zaopatrzenia i administracji, lekceważące, negatywne i „opozycyjne” zachowanie wobec dyrektora Spółki w obecności innych pracowników destabilizujące pracę w zakładzie pracy i zakłócające porządek i dyscyplinę spełniło warunek wskazania rzeczywistej, konkretnej i uzasadnionej przyczyny wypowiedzenia i tym samym było skuteczne, podczas gdy odmowa wykonywania obowiązków służbowych przez skarżącą wynikała z braku skuteczności dokonanego wypowiedzenia zmieniającego oraz braku przygotowania dla niej stanowiska służbowego, zatem wypowiedzenie nie odniosło skutku prawnego; 4) art. 386 § 4 k.p.c., przez nierozpoznanie istoty sprawy polegające na nieustaleniu, czy wypowiedzenie zmieniające spełniało warunek szczegółowego wskazania nowych warunków pracy i tym samym odniosło skutek prawny, co w konsekwencji spowodowało wydanie zaskarżonego orzeczenia; 5) art. 328 § 2 k.p.c., przez brak wyjaśnienia w zaskarżonym wyroku, czy zaproponowanie w wypowiedzeniu zmieniającym stanowiska „specjalista ds. zaopatrzenia i administracji”, bez jednoczesnego dookreślenia zakresu obowiązków służbowych i podległości służbowej spełniło warunek wskazania nowych warunków pracy i tym samym było skuteczne i czy z dniem 30 września 2016 r. doszło do zmiany warunków pracy.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, co wynika z błędnej wykładni art. 30 § 4 k.p. i art. 42 § 2 k.p., jak również z naruszenia przepisów postępowania „przez brak wskazania i wyjaśnienia podstawy prawnej w odniesieniu do kwestii, czy zaproponowanie powódce w wypowiedzeniu zmieniającym stanowiska pracy „specjalista ds. zaopatrzenia i administracji” bez jednoczesnego

dookreślenia zakresu jej obowiązków służbowych i podległości służbowej spełniło warunek wskazania nowych warunków pracy i tym samym było skuteczne i czy z dniem 30 września 2016 roku doszło do zmiany warunków pracy”?

Oczywista zasadność skargi wynika też „z błędnego *prima facie* stanowiska Sądu pierwszej, jak i drugiej instancji, stwierdzającego zgodność z przepisami Kodeksu Pracy i tym samym skuteczność dokonanych wobec powódki wypowiedzeń zmieniających w oparciu jedynie o ocenę materiału dowodowego w kontekście zasadności przytoczonych przez pozwaną przyczyn wypowiedzenia w oderwaniu od oceny ewentualnego zawinienia za zaistniały stan rzeczy”.

Nadto, kwestionowane orzeczenie nie zawiera koniecznych i wymaganych przepisami elementów, a to oceny skuteczności wypowiedzenia zmieniającego w kontekście wskazania i dookreślenia nowych warunków pracy i *aprioryczne* przyjęcie ważności wypowiedzenia zmieniającego, co miało przełożenie na ocenę zasadności przyczyn wypowiedzenia umowy o pracę i tym samym jego prawnej skuteczności.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od skarżącej na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej wymienia obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa

odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecnictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134; z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392). Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest, zatem zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek „przedsądu” ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie. Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W świetle utrwalonego orzecznictwa przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., III PK 73/11, LEX nr 1215153). Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane. O ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Oczywiście naruszenie prawa powinno być zatem rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z

jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343 oraz z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 oraz powołane tam orzecznictwo).

Wymienionych wyżej wymogów nie spełnia wniesiona skarga kasacyjna. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi skarżąca nie zdołała wykazać, aby naruszenie przepisów wskazanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, tj. art. 30 § 4 k.p. i art. 42 § 2 k.p. oraz art. 328 § 2 k.p.c. i art. 386 § 4 k.p.c., miało walor naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka. Uzasadnienie wniosku nie zawiera jakichkolwiek argumentów na poparcie twierdzenia o oczywistej zasadności skargi zwłaszcza, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Skarżąca ogranicza się w tym zakresie do stwierdzenia, że za oczywistym uzasadnieniem skargi przemawia „błędne *prima facie* stanowisko Sądu pierwszej, jak i drugiej instancji, stwierdzające zgodność z przepisami Kodeksu Pracy i tym samym skuteczność dokonanych wypowiedzeń w oparciu jedynie o ocenę materiału dowodowego w kontekście zasadności przytoczonych przez pozwaną Spółkę przyczyn wypowiedzenia w oderwaniu od oceny ewentualnego zawinienia za zaistniały stan rzeczy”. Tak sformułowane twierdzenie stanowi jednak wyłącznie polemikę z poczynionymi ustaleniami i oceną dowodów dokonaną przez Sady orzekające *meriti*, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. W wyroku z dnia 8 marca 2012 r., III PK 59/11 (LEX nr 1211169), Sąd Najwyższy stwierdził, że kwestia dostatecznie konkretnego i zrozumiałego dla pracownika wskazania przyczyny rozwiązania stosunku pracy jest okolicznością faktyczną, wymagającą poczynienia stosownych ustaleń. Natomiast do postępowania kasacyjnego nie należy rozstrzyganie sporów o ocenę dowodów ani o prawidłowość ustalenia stanu faktycznego sprawy, którym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest związany. Sąd Najwyższy, nie jest sądem faktów, a wyłącznie sądem prawa. Innymi słowy w zakresie jego ustawowych kompetencji nie mieści się korygowanie ustaleń faktycznych lub oceny materiału dowodowego dokonanego przez sąd drugiej instancji. Ponadto, zgodnie z od dawna utrwalonym

stanowiskiem Sądu Najwyższego pracodawca wypowiadający umowę o pracę nie narusza przepisu art. 30 § 4 k.p., jeżeli pracownik jest świadomy tego, z jakich powodów dochodzi do jego zwolnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2015 r., III PK 109/14, LEX nr 1666025). Tak więc pracodawca nie ma obowiązku sformułowania przyczyny wypowiedzenia w sposób jak najbardziej precyzyjny, szczegółowy i drobiazgowy, z powołaniem opisów wszystkich faktów i zdarzeń, dokumentów, ich dat oraz wskazaniem poszczególnych działań, czy zaniechań, składających się w ocenie pracodawcy na przyczynę uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę zawartą na czas nieokreślony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 2008 r., II PK 82/08, LEX nr 489012). Nie budzi też wątpliwości w doktrynie ani w orzecznictwie, że określenie w umowie o pracę zawodu, funkcji, stanowiska pracy wyraża rodzaj pracy.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c., należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na mocy art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 1 pkt 1 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).